

**BALTARUSIŲ, LENKŲ, RUSŲ, VOKIEČIŲ GIMTŲJŲ KALBŲ EGZAMINO
REIKALAVIMAI**

1 lentelė. Kalbėjimo užduoties pobūdis ir reikalavimai

Egzamino užduoties pobūdis	
<p>Kalbėjimo tema, susijusi su kalbiniu ar literatūriniu kultūriniu ugdymu, pasirenkama iš anksto. Atsiskaitymo forma: pranešimas arba pristatymas. Viešojo kalbėjimo trukmė –15 min. (7–10 min. temos pristatymas ir 5–8 min. pokalbis su vertinimo komisijos nariais). Kalbėjimo metu mokinys gali naudotis vaizdinėmis priemonėmis (planu, skaidrėmis, plakatais ir pan.).</p>	
REIKALAVIMAI MOKINIAMS, KURIE MOKĖSI PAGAL BENDROJO KURSO PROGRAMĄ	MINIMALŪS REIKALAVIMAI
<ol style="list-style-type: none">1. Parengia ir pasako aiškia, tinkamos struktūros informacinę, įtikinimo kalbą, teiginius paremia tinkamais argumentais ir pavyzdžiais, tinkamai pasirenka kalbinę raišką.2. Savarankiškai randa įvairius informacijos šaltinius, atrenka informaciją įvairiems tikslams (pvz., temos plėtojimui, įtikinimui ir t.t.), ją sistemina, apibendrina, vertina jos svarbą ir patikimumą. Išvardija rašytinės, nerašytinės, elektroninės informacijos šaltinius.3. Interpretuoja įvairių žanrų informacinius tekstus, aptaria juose pateiktus įvairius požiūrius bei poveikį adresatui. Vertina argumentų pagrįstumą, išraiškos įtaigumą. Skiria loginius ir emocinius argumentus, žino argumentavimo principus (įrodymas ir įtikinimas). Atskiria faktus, nuomonę, refleksiją.4. Žino viešosios kalbos parengimo principus, viešojo kalbėjimo reikalavimus ir jų paiso, sąmoningai naudoja verbalines ir neverbalines raiškos priemones adresato įtikinimui.5. Dalyvauja pokalbyje (pašnekesyje, diskusijoje): veiksmingai klausosi, atsako, svarsto, argumentuoja, plėtoja mintis ar idėjas, vertina. Žino dalyvavimo diskusijoje principus ir jų paiso. Suvokia	<ol style="list-style-type: none">1. Parengia ir pasako aiškia, tinkamos struktūros informacinę kalbą, teiginius paremia tinkamais argumentais ir pavyzdžiais, stengiasi laikytis tinkamos kalbinės raiškos.2. Naudojasi informacijos šaltiniais, atrenka informaciją pranešimo kūrimui, apibendrina ją. Išvardija informacijos šaltinius.3. Interpretuoja informacinius tekstus, aptaria juose pateiktus įvairius požiūrius. Skiria loginius ir emocinius argumentus. Atskiria faktus ir nuomonę.4. Žino viešosios kalbos parengimo principus, viešojo kalbėjimo reikalavimus ir jų paiso.5. Dalyvauja pokalbyje (pašnekesyje, diskusijoje): veiksmingai klausosi, atsako, svarsto. Žino dalyvavimo diskusijoje principus ir jų paiso. Suvokia sėkmingo kalbinio bendravimo sąlygas. Stengiasi laikytis pokalbio etiketo taisyklių.6. Vartoja kalbą paisydamas kalbos normų

<p>sėkmingo kalbinio bendravimo sąlygas. Laikosi pokalbio etiketo taisyklių.</p> <p>6. Taisyklingai vartoja kalbą, sąmoningai paiso kalbos normų.</p>	
---	--

2 lentelė. Teksto suvokimo užduoties pobūdis ir reikalavimai

REIKALAVIMAI MOKINIAMS, KURIE MOKĖSI PAGAL BENDROJO KURSO PROGRAMĄ	MINIMALŪS REIKALAVIMAI
<ol style="list-style-type: none"> 1. Reiškia ir pagrindžia savo nuomonę apie skaitytą tekstą. 2. Aptaria ir vertina teksto turinį ir raišką. Aptaria literatūrinio kūrinio / ištraukos dominuojančią tematiką. Analizuodami kūrinį, išvelgia pagrindinius motyvus ir problematiką. Pateikia tos pačios tematikos kitų kūrinų pavyzdžių. Vertina literatūrinio ir meno kūrinio tematikos ir problematikos aktualumą ir universalumą. 3. Atskleidami grožinio teksto prasmę, nurodo ir aptaria teksto pagrindinę mintį, kūrinyje vaizduojamus pasaulio elementus (pvz., veikėją, veiksmo vietą ir laiką, lyrinį subjektą, poetinį vaizdą, emocinę nuotaiką ir kt.), aprašomas vertybes. 4. Analizuodami ir interpretuodami kūrinį, tinkamai remiasi literatūros teorijos elementais ir savo (kaip skaitytojo ir kultūros vartotojo) patirtimi. Atpažįsta tekste meninės raiškos priemones, aptaria jas ir apibrėžia jų funkcijas tekste. 5. Paaškina, kaip literatūrinis kūrinys paveikia skaitytojo estetinius, emocinius ir intelektualinius išgyvenimus. 6. Analizuodami kūrinį, remiasi biografiniu, istoriniu, kultūriniu kontekstu. Skiria gimtosios literatūros raidos pagrindinius etapus, aptaria jų būdingiausias bruožus; komentuoja ryškesnes sąsajas su kultūriniu kontekstu. Atpažįsta literatūros kūrinuose tipinius ir aiškiai išreikštus savosios ir visuotinės kultūros ženklus, skirtingų literatūrinių epochų vertybes, požiūrius. 7. Išvelgia ir aptaria literatūros kūrinio intertekstualumą turinio lygmeniu. Lygina literatūros kūrinis nurodytais aspektais. 8. Analizuoja tekstą kalbos taisyklingumo ir stiliaus aspektu, atpažįsta tekste tipines kalbos klaidas ir jas taiso. Skiria funkcinius 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reiškia ir pagrindžia savo nuomonę apie .skaitytą tekstą. 2. Aptaria teksto turinį ir raišką, literatūrinio kūrinio/ištraukos dominuojančią tematiką. Pateikia tos pačios tematikos kitų kūrinų pavyzdžių. Vertina kūrinio tematikos ir problematikos aktualumą. 3. Atskleidami grožinio teksto prasmę, nurodo ir aptaria teksto pagrindinę mintį, kai kuriuos kūrinio vaizduojamojo pasaulio elementus. 4. Analizuodami ir interpretuodami kūrinį, iš esmės remiasi literatūros teorijos elementais ir savo (kaip skaitytojo) patirtimi. Atpažįsta tekste ryškiausias meninės raiškos priemones, bando apibrėžti jų funkcijas tekste. 5. Paaškina, kaip literatūrinis kūrinys paveikia skaitytojo emocinius išgyvenimus. 6. Analizuodami kūrinį, remiasi pasirinktu ar nurodytu (pvz., biografiniu, istoriniu) kontekstu. Skiria gimtosios literatūros raidos pagrindinius etapus; aptaria ryškesnes sąsajas su istoriniu ar kultūriniu kontekstu. Atpažįsta literatūros kūrinuose tipinius ir aiškiai išreikštus savosios ir/ar visuotinės kultūros ženklus. 7. Lygina literatūros kūrinis nurodytais aspektais. 8. Analizuoja tekstą kalbos taisyklingumo ir stiliaus aspektu, atpažįsta tekste tipines kalbos klaidas ir jas taiso. Pateikia nurodytų žodžių sinonimus ir paaškina jų reikšmę. Skiria funkcinius stilius (grožinis,

<p>stilius (grožinis, mokslinis, šnekamasis, dalykinis), jų vartojimo sritis, tipiškiausius raiškos būdus, žodžių ir frazeologizmų stilistinius atspalvius, pateikia jų sinonimus, antonimus, paaiškinti reikšmę.</p> <p>9. Transformuoja, redaguoja tekstą atsižvelgdami į tikslą, adresatą, kalbos taisyklingumą, kalbinės raiškos priemonių tinkamumą.</p> <p>10. Suvokia, kad daugiakalbystės ir daugiakultūriškumo sąlygomis funkcionuojanti kalba yra veikiamą kitų kalbų. Pateikia pavyzdžių iš nagrinėjamo teksto. Skiria žodynų tipus (rašybos, aiškinamąjį, frazeologinį, norminį) ir jų paskirtį.</p> <p>11. Suvokia kalbą istoriniame kontekste kaip kintančią sistemą. Nurodo tekstuose archaizmus ir neologizmus.</p> <p>12. Išvardija keletą kalbų, giminių gimtajai, pateikia jų bendros kilmės leksikos pavyzdžių.</p> <p>13. Tinkamai vartoja literatūrologijos ir kalbotyros sąvokas.</p>	<p>mokslinis, šnekamasis, dalykinis), jų vartojimo sritis.</p> <p>9. Pagal nuorodą transformuoja, redaguoja tekstą atsižvelgdami į tikslą.</p> <p>10. Suvokia, kad daugiakalbystės ir daugiakultūriškumo sąlygomis funkcionuojanti kalba yra veikiamą kitų kalbų. Skiria žodynų tipus (rašybos, aiškinamąjį) ir jų paskirtį.</p> <p>11. Suvokia kalbą istoriniame kontekste kaip kintančią sistemą. Nurodo tekste archaizmus.</p> <p>12. Išvardija keletą kalbų, giminių gimtajai.</p> <p>13. Vartoja pagrindines literatūrologijos ir kalbotyros sąvokas.</p>
--	--

3 lentelė. Teksto kūrimo užduoties pobūdis ir reikalavimai

Užduoties pobūdis	
<p>Teksto kūrimui (rašinys arba teksto interpretacija pasirinktinai) pateikiamos trys problemiškos temos, iš kurių 1–2 turi būti susijusios su egzamino II dalies tematika. Mokinys, kurdamas samprotaujamojo pobūdžio tekstą, privalo pasiremti bent vienu skaitytu grožiniu kūriniu.</p> <p>Interpretacijai gali būti pateikti tekstai iš neįtrauktų į Vidurinio ugdymo bendrąją programą autorių ir kūrinių, tuomet turėtų būti nurodyta kūrinio parašymo data ir kita esminė informacija.</p>	
<p>Apimtis: 250–400 žodžių (nuo 1 iki 2 A4 formato puslapių).</p>	
<p>Kuriamų tekstų skaičius: vienas tekstas.</p>	
<p>Galimi kuriamų tekstų tipai: samprotavimas (aiškinimas, argumentavimas); samprotavimas su pasakojimo ir / ar aprašymo elementais.</p>	
REIKALAVIMAI MOKINIAMS, KURIE MOKĖSI PAGAL BENDROJO KURSO PROGRAMĄ	MINIMALŪS REIKALAVIMAI
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kuria tekstą atsižvelgdami į temą, tikslą, adresatą, situaciją. 2. Parašo tekstą laikydamiesi pasirinkto mokyklinio žanro reikalavimų literatūros tema: atskleidžia temą / problemą, išsako ir pagrindžia savo požiūrį, formuluoja teiginius, argumentuoja juos remdamasis nagrinėjamu tekstu ir kitais šaltiniais, samprotauja, daro išvadas, apibendrina. 3. Atskleisdami grožinio teksto prasmę, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kuria tekstą atsižvelgdami į temą, tikslą, adresatą, situaciją. 2. Parašo tekstą laikydamiesi pasirinkto mokyklinio žanro reikalavimų literatūros tema: atskleidžia temą / problemą, išsako ir pagrindžia savo požiūrį, formuluoja teiginius, argumentuoja juos, samprotauja, daro išvadas. 3. Atskleisdami grožinio teksto prasmę,

<p>aptaria esminius kūrinio vaizduojamojo pasaulio elementus (pvz., veikėjų paveikslus, veiksmo vietą ir laiką, lyrinio subjekto išgyvenimus ir pan.), apibrėžia esmines raiškos priemones bei jų funkcijas.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Nagrinėdami / interpretuodami tekstą, aptaria teksto tematiką, pagrindines problemas, tiesiogiai išreikštus požiūrius. Suformuluoja teksto tikslą (tikslus) ir pateikia argumentus savo nuomonei pagrįsti. 5. Išsako bei pagrindžia savo nuomonę apie kūrinį išreikštas vertybes, sieja jas su šiuolaikiniu gyvenimu; su savo (kaip skaitytojo ir kultūros vartotojo) patirtimi. 6. Nagrinėja kūrinį remdamiesi biografiniu, istoriniu arba kultūriniu kontekstu. 7. Analizuodami ir interpretuodami kūrinį, remiasi literatūros teorijos išmanymu, tikslingai vartoja literatūrologijos sąvokas. 8. Atpažįsta bei aptaria literatūroje savosios ir visuotinės kultūros ženklus, skirtingų kultūrų, epochų arba socialinių, kultūrinių grupių vertybes, požiūrius. 9. Lygina panašių motyvų ar tų pačių žanrų literatūros kūrinius tinkamais aspektais. Pastebi panašumų ir skirtumų tarp įvairių grožinių tekstų. 10. Argumentuotai vertina literatūros kūrinį bei kitus kultūrinius tekstus (pvz., filmą, spektaklį ir kt.). 11. Apibūdina kūrinio estetinius bruožus. Aptaria estetinių kategorijų (tragizmo, komizmo, ironijos) vaidmenį tekste. 12. Tinkamai komponuoja tekstą: laikosi trinarės struktūros, renkasi tinkamą medžiagos išdėstymo principą, nuosekliai plėtoja mintis, paremia tinkamais argumentais, citatomis ir pavyzdžiais. 13. Paisydamas pastraipos ir sakinio struktūros, stiliaus ir kalbos normų reikalavimų (rašybos, skyrybos, gramatikos). 	<p>aptaria kai kuriuos kūrinio vaizduojamojo pasaulio elementus (pvz., veikėjų paveikslus, veiksmo vietą ir laiką, lyrinio subjekto išgyvenimus ir pan.), nurodo kai kurias dominuojančias raiškos priemones.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Nagrinėdami / interpretuodami tekstą, aptaria teksto tematiką, pagrindines problemas, tiesiogiai išreikštus požiūrius. 5. Pasako savo nuomonę apie kūrinį išreikštas vertybes, sieja jas su savo (kaip skaitytojo ir kultūros vartotojo) patirtimi. 6. Aptaria kūrinio biografinį, istorinį arba kultūrinį kontekstą. 7. Analizuodami ir interpretuodami kūrinį, remiasi literatūros teorijos išmanymu, tinkamai vartoja literatūrologijos sąvokas. 8. Lygina panašių motyvų ar tų pačių žanrų literatūros kūrinius tinkamais aspektais. Pastebi panašumų ir skirtumų tarp įvairių grožinių tekstų. 9. Tinkamai komponuoja tekstą: laikosi trinarės struktūros, plėtoja mintis, paremia tinkamais argumentais, pavyzdžiais. 10. Paisydamas pastraipos ir sakinio struktūros, stiliaus ir kalbos normų reikalavimų (rašybos, skyrybos, gramatikos).
---	---